តើគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួនៅជនបទ ទាំងអស់សុទ្ធតែក្រ រឺយ៉ាងណា?

*លោក Brett M. Ballard និងលោកស្រី Ingrid FitzGerald ពិនិត្យពីទំនាក់ទំនងរវាងភេទនៃមេគ្រួសារនៅជនបទ ហើយនិងអថេរសំខាន់ៗមួយចំនួនទាក់ទិននឹងបញ្ហាដីធ្លី ដូចជា ទំហំដីកាន់កាប់ លទ្ធកម្មដីធ្លី ទ្រព្យសម្បត្តិនិងចំណូលគ្រួសារ ធនធានកំលាំងពលកម្ម ការមានស្រូវអង្ករហូបគ្រប់គ្រាន់ និងវិនិយោគលើផលិតកម្មស្រូវ ។**

ឯកសារអន្តរជាតិ និងឯកសារទាក់ទិននឹងកម្ពុជាបានបង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួជាទូទៅច្រើនតែក្រីក្រ ។ ប៉ុន្តែភស្តុតាងថ្មីៗបានពីការសិក្សាជាច្រើនរបស់វិទ្យាស្ថាន CDRI បានបង្ហាញផ្ទុយពីនេះ ហើយអាចជះឥទ្ធិពលយ៉ាងច្រើនទៅលើគោលនយោបាយ ។

អត្ថបទនេះពិនិត្យពីទំនាក់ទំនងរវាងភេទនៃមេគ្រួសារនៅជនបទ ហើយនិងអថេរសំខាន់ៗមួយចំនួន ទាក់ទិននឹងបញ្ហាដីធ្លី ដូចជា ទំហំដីកាន់កាប់ លទ្ធកម្មដីធ្លី ទ្រព្យសម្បត្តិនិងចំណូលគ្រួសារ ធនធានកំលាំងពលកម្ម ការមានស្រូវអង្ករហូបគ្រប់គ្រាន់ និងវិនិយោគលើផលិតកម្មស្រូវ ។ មានលំនាំសំខាន់ៗពីរ ដែលពិនិត្យឃើញតាមទិន្នន័យប្រមូលបាននៅដើមឆ្នាំ២០០៤ សម្រាប់អង្កេតមូលដ្ឋានលើការផ្ដល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី ដែលវិទ្យាស្ថាន CDRI បានធ្វើឡើងសំរាប់គំរោងរៀបចំដែនដី និងរដ្ឋបាលដីធ្លី (LMAP) ។[១] លំនាំទី១ គឺគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ តែងមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់និងគ្រប់គ្រង ទ្រព្យផលិតកម្មតិចជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ នៅក្នុងគ្រប់ក្រុមកាន់កាប់ដី ។ ថ្វីបើលំនាំនេះ បានបញ្ជាក់គាំទ្រដល់ចំណាប់អារម្មណ៍ជាទូទៅថា នៅក្នុងសង្គមជនបទ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួតែងងាយធ្លាក់ចូល និងជាប់ផុងជាងគេ នៅក្នុងភាពក្រីក្រក៏ដោយ ប៉ុន្តែលំនាំទី២ បង្ហាញពីភាពខុសគ្នាយ៉ាងច្រើនរវាង គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួមានចំណូលទាប និងមានចំណូលខ្ពស់ បើគិតតាមលទ្ធភាពប្រើប្រាស់និង គ្រប់គ្រងលើទ្រព្យផលិតកម្ម ។ ចំណុចនេះបង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ បានប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្ររកចិញ្ចឹមជីវិតខុសៗគ្នា អាស្រ័យទៅតាមទ្រព្យសម្បត្តិ និងកម្លាំងពលកម្មដែលគេមាន ។ ការសង្កេតឃើញទាំងពីរនេះ អាចជួយដល់អ្នកកសាងគោលនយោបាយអោយរចនារៀបចំ និងកំណត់មុខសញ្ញាអន្តរាគមន៍កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ បានកាន់តែប្រសើរថែមទៀត ។

ការកាន់កាប់ដីធ្លី

ជាទូទៅ ចំនួន និងទំហំក្បាលដីកសិកម្មជាមធ្យម កើនឡើងជាបណ្ដើរៗស្របតាមទំហំដីកាន់កាប់សរុបតាមគ្រួសារ ។ លំនាំនេះឃើញមានទាំងសំរាប់គ្រួសារបុរសមេគ្រួ និងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្ដី ចំនួន និងទំហំក្បាលដីកាន់កាប់ដោយគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ជាមធ្យមមានតិចជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ ។ តារាង ១ បង្ហាញថា គ្រួសារបុរសមេគ្រួកាន់កាប់ ៤,៤៤ក្បាលដី ក្នុងមួយគ្រួសារ ដែលមានទំហំ ០,៣៩ហិកតា/ក្បាលដី រីឯគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ កាន់កាប់ជាមធ្យម ៣,៧៨ក្បាលដី ដែលមានទំហំជាមធ្យម ០,៣០ហិកតា/ក្បាលដី ។

តារាង ១. ទិន្នន័យសង្ខេបពីដីកសិកម្មបែងចែកតាមយេនឌ័រ

ទំហំដី (ហិកតា)	ចំនួនគ្រួសារ		ផ្ទៃដី/គ្រួសារ		ក្បាលដី/គ្រួសារ		ផ្ទៃដី/ក្បាលដី	
	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី
< 0.5	123	78	0.28	0.26	2.28	2.36	0.12	0.11
0.5 – 0.99	164	59	0.70	0.69	3.78	3.89	0.18	0.18
1.0 – 1.99	180	49	1.40	1.40	4.86	4.40	0.28	0.31
2.0 – 2.99	102	20	2.43	2.29	5.29	5.65	0.46	0.40
> 3.0	113	19	5.36	4.59	6.32	5.89	0.76	0.77
សរុប	682	225	1.75	1.17	4.44	3.78	0.39	0.30

ទិន្នន័យអង្កេតមូលដ្ឋានក៏បង្ហាញដែរថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ៣៤% មានដីកសិកម្មតិចជាង ០,៥ហិកតា ធៀបនឹង ១៨% សំរាប់គ្រួសារបុរសមេគ្រួ ។ ដូចគ្នាដែរ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ៦០% កាន់កាប់ដីតិចជាង ១ហិកតា ហើយសំរាប់គ្រួសារបុរសមេគ្រួ គឺ ៤២% ។ ផ្ទុយទៅវិញ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ១៧% កាន់កាប់ដីច្រើនជាង ២ហិកតា រីឯគ្រួសារបុរសមេគ្រួ មានដល់ ៣១% ។ លំនាំនៃការបែងចែកដីនេះ ជះឥទ្ធិពលយ៉ាងច្រើនទៅលើផលិតភាព និងប្រាក់ចំណូលពីការធ្វើកសិកម្ម ។ ជារួម ការណ៍នេះបង្ហាញថា ការពុះចែកក្បាលដីកាន់តែតូចទៅៗ ទំនងជានឹងមានច្រើននៅខាងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ[២] រីឯការប្រមូលផ្ដុំ និងគួបបញ្ចូលគ្នានៃដីធ្លី ទំនងជាកើតមានភាគច្រើននៅខាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ ។ មតិទាំងពីរនេះត្រូវតែផ្ទៀងផ្ទាត់ថែមទៀតដោយការស្រាវជ្រាវ ដែលផ្ដោតជាពិសេសទៅលើគ្រួសារគ្រប់គ្រងដោយស្ត្រីមេម៉ាយនៅជនបទ ។

ការទទួលបានដីធ្លី

របៀបនៃការទទួលបានដីធ្លី ក៏បង្ហាញពីកត្តាសំខាន់ៗជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងទំនាក់ទំនងរវាងយេនឌ័រនៃមេគ្រួសារ និងកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ។ តារាង ២ បង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលទទួលបានក្បាលដីពីរដ្ឋ មាន ៧០,៩% គឺខ្ពស់ជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ (៥១,៣%) ។ ភាគរយគ្រួសារស្រីមេគ្រួដែលទទួលបានក្បាលដីតាមរយៈកេរ្ដិ៍មរតក (១១,%) មានកំរិតទាបខ្លាំងជាង គ្រួសារបុរសមេគ្រួ (២៤,៦%) ។ ភាពខុសគ្នានេះ គ្មានអ្វីគួរភ្ញាក់ផ្អើលទេ យោងតាមរបៀបរបបជាប្រពៃណីនៅជនបទកម្ពុជា ដែលដីធ្លីតែងប្រគល់ទៅអោយកូនប្រុស ។

តារាង ២. ការទទួលបានដីធ្លី បែងចែកតាមយេនឌ័រ (%)

ទំហំដី (ហិកតា)	បានពីរដ្ឋ		មរតក		ទិញ		ការរានដីព្រៃ	
	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី
< 0.5	39.5	73.1	43.1	19.4	14.9	6.5	2.5	1.1
0.5 – 0.9	52.0	71.6	29.6	6.7	15.7	16.4	2.6	4.9
1.0 – 1.9	58.7	77.9	21.5	6.9	14.9	8.3	4.9	6.9
2.0 – 2.9	51.5	73.5	18.5	12.4	18.5	6.2	11.4	8.0
> 3.0	46.1	50.0	22.1	12.5	16.7	22.3	15.2	15.2
សរុប	51.3	70.9	24.7	11.0	16.1	11.6	7.8	6.3

* លោក Brett M. Ballard ជាទីប្រឹក្សាស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់ ហើយលោកស្រី Ingrid FitzGerald ជាទីប្រឹក្សាខាងយេនឌ័រនៅវិទ្យាស្ថាន CDRI ។ តារាងទិន្នន័យប្រើប្រាស់ក្នុងអត្ថបទនេះ ធ្វើឡើងដោយលោក សូ សុវណ្ណារិទ្ធិ ។ អ្នកនិពន្ធ សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរដល់លោក ភឹម រុនស៊ីណារិទ្ធិ ដែលបានជួយដល់ការវិភាគទិន្នន័យ ។

តារាង ៣. ទ្រព្យសម្បត្តិ និងកម្លាំងពលកម្មគ្រួសារ (តម្លៃមធ្យមគិតជាម៉ឺនរៀល/គ្រួសារ)

ទំហំដី (ហ.ត)	បសុសត្វ *		ទ្រព្យជាប់លាប់		ទ្រព្យជាប់លាប់ មិនសំរាប់ធ្វើកសិកម្ម		ទ្រព្យធ្វើកសិកម្ម មិនមែនម៉ាស៊ីន		ទ្រព្យធ្វើកសិកម្ម ជាម៉ាស៊ីន		ពលកម្ម គ្រួសារ	
	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី
0	54.7	41.3									4.1	4.6
< 0.5	111.8	87.6	36.4	28.1	29.9	2.4	3.7	3.4	9.2	2.0	3.6	2.9
0.5 – 0.99	167.0	150.7	40.7	37.8	10.4	3.3	11.2	5.8	22.1	3.4	4.2	3.8
1.0 – 1.99	212.2	127.0	62.4	14.1	23.9	0.8	14.8	9.5	36.7	5.2	4.5	2.2
2.0 – 2.99	245.9	129.9	51.7	27.8	12.8	5.3	23.5	13.2	41.5	11.6	4.9	4.4
> 3.0	309.4	318.7	60.6	43.5	24.6	22.3	40.2	20.2	45.9	29.6	5.1	4.4
សរុប	197.4	128.7	50.7	28.8	20.4	4.1	18.2	7.8	31.4	6.7	4.4	3.4

* N= *៨៨៨គ្រួសារ រាយការណ៍ពីការគ្រប់គ្រងលើបសុសត្វ*

តារាង ២ បង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលទទួលបានក្បាលដីតាមរយៈការទិញ និងការរានដីព្រៃ គឺមានតិចជាង គ្រួសារបុរសមេគ្រួ ។ ដូច្នេះ គួបផ្សំគ្នាមក ភាគរយទាបនៃការផ្ទេរមរតក ការទិញ និងការរានដីព្រៃបង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ មានលទ្ធភាពទទួលបានក្បាលដីបន្ថែម តិចជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ លើកលែងតែគ្រួសារដែលមានដីចាប់ពី ៣ហិកតាឡើងទៅ ។ តារាង ៣ ជួយបញ្ជាក់ពីការសង្កេតឃើញនេះដោយបង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួនៅក្នុងក្រុមកាន់កាប់ដីនីមួយៗ ជាមធ្យមមានទ្រព្យសម្បត្តិ និងប្រាក់ចំណូល តិចជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ ។ ទ្រព្យសម្បត្តិតិចជាង ជាពិសេសទ្រព្យសំរាប់ធ្វើកសិកម្ម និងកម្លាំងពលកម្មមនុស្សពេញវ័យ វាជាកំហិតកំណត់ចំនួនដីធ្លីដែលអាចធ្វើកសិកម្ម រឺរានយកបាន រឺឯប្រាក់ចំណូលទាប វាជាកំហិតកំណត់លើការទិញដីបន្ថែម ។

ផលស្រូវគ្រប់គ្រាន់

តាមធម្មតា ផលស្រូវពាក់ព័ន្ធយ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងទំហំដីកាន់កាប់ ។ ជាទូទៅ ភាគរយនៃគ្រួសារដែលផលិតស្រូវបានគ្រប់គ្រាន់ រឺមានអតិរេកតែងកើនឡើងទៅតាមទំហំដីកាន់កាប់ រីឯភាគរយគ្រួសារដែលត្រូវទិញស្រូវអង្ករសំរាប់បរិភោគចាប់ពី ៩ខែឡើងទៅក្នុងមួយឆ្នាំ វាថយចុះយ៉ាងខ្លាំងនៅពេលទំហំដីកាន់កាប់កើនឡើង ។ គ្រួសារកាន់កាប់ដីធំ ក៏មានប្រៀបជាច្រើនទៀតទៅលើគ្រួសារកាន់កាប់ដីតូច ។ ឧទាហរណ៍ គ្រួសារមានដី ៣ហិកតាឡើងទៅ តំណាងឱ្យ ២៣% នៃគ្រួសារដែលផលិតស្រូវមានអតិរេក ទោះបីនៅក្នុងគំរូតាង ពួកគេតំណាងឱ្យតែ ១៣% ក៏ដោយ ។ គ្រួសារមានដី ០,៥ហិកតា រឺតិចជាង (រួមទាំងអ្នកអត់ដី) តំណាងឱ្យ ៦,៨% នៃអ្នកផលិតស្រូវមានអតិរេក ប៉ុន្តែនៅក្នុងចំនួនសរុប ពួកគេតំណាងឱ្យ ២៧% ។ គ្រួសារអត់ដី តំណាងឱ្យ ៣៧% នៃគ្រួសារត្រូវទិញស្រូវទាំងអស់ ប៉ុន្តែពួកគេមានចំនួនស្មើនឹង ៦,៣% នៃគ្រួសារនៅក្នុងអង្កេតប៉ុណ្ណោះ ។

ចំនុចគួរអោយចាប់អារម្មណ៍គឺ គ្រួសារមានដីចាប់ពី ២ហិកតាឡើងទៅ មានចំនួនស្មើ ២៤% នៃគ្រួសារដែលត្រូវទិញស្រូវអង្ករសំរាប់ហូបទាំងអស់ ។ បើគិតមួយភ្លែត រឿងនេះហាក់ដូចមិនត្រឹមត្រូវទេ ពីព្រោះគេតែងរំពឹងថា គ្រួសារមានដីធំដូច្នេះ យ៉ាងហោចណាស់ក៏អាចផលិតស្រូវបានខ្លះដែរ ។ ការបាត់បង់ផលស្រូវបែបនេះ អាចពន្យល់មួយបែបថា មកពីមានសត្វល្អិត ទឹកជំនន់ និងការរាំងស្ងួតបំផ្លាញអស់ ។ មូលហេតុនេះក៏ជួយពន្យល់ថា ហេតុអ្វីបានជាអ្នកមានដីតូចៗជាច្រើននាក់ត្រូវទិញស្រូវអង្ករសំរាប់ហូប

តារាង ៤. វត្តមានផលស្រូវគ្រប់ហូប

ទំហំដី (ហិកតា)	អតិរេក		គ្រប់គ្រាន់		7-10 ខែ		3-6 ខែ		< 3 ខែ		ទិញទាំងអស់		សរុប	
	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី
0	5	0	3	0	0	0	0	0	0	1	32	20	40	21
< 0.5	9	5	13	4	32	21	33	20	19	17	17	11	123	78
0.5 – 0.9	52	12	17	13	45	16	25	9	14	3	11	5	164	58
1.0 – 1.9	65	12	33	7	30	7	24	9	15	8	13	6	180	49
2.0 – 2.9	40	10	15	1	13	3	13	0	7	3	14	3	102	20
> 3.0	56	7	17	2	15	1	11	4	9	2	5	3	113	19
Total N	227	46	98	27	135	48	106	42	64	34	92	48	722	245
% total F/M	31.4	18.8	13.6	11.0	18.7	19.6	14.9	17.1	8.9	13.9	12.7	19.6		
សរុប	273		125		183		148		98		140		967*	

*N = *បាត់អស់ ៣ គ្រួសារ*

ទាំងអស់ ។ មតិនេះត្រូវបានបញ្ជាក់គាំទ្រ ដោយទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធជាមួយ វិបត្តិ/បញ្ហាគ្រួសារ ដែលបង្ហាញថា ៦៧គ្រួសារ នៅក្នុងក្រុមអង្កេត LMAP ក្នុងនេះមានទាំង ១៥គ្រួសារដែលមានដីកសិកម្ម ៣ហិកតា រឺច្រើនជាងផង គឺធ្លាប់ខូចខាតផលដំណាំដោយសារសត្វល្អិត ។ មាន ៣៩៨គ្រួសារ (៧១ គ្រួសារមានដីដល់ ៣ហិកតា រឺច្រើនជាង) បានរាយការណ៍ពីការខូចផលដំណាំ ដោយសារទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត ។ គួរចងចាំថា នៅឆ្នាំ២០០៣ ដែល ជាឆ្នាំចុះប្រមូលទិន្នន័យកសិកម្ម មានគ្រោះទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួតនៅ តាមតំបន់ផ្សេងៗក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងតំបន់មួយចំនួននៅក្នុងគំរូតាង អង្កេតនេះផង ។

ទិន្នន័យពីវត្តមានផលស្រូវគ្រប់ហូបបង្ហាញថា គ្រួសារបុរសមេគ្រួច្រើនមាន ប្រៀបល្អជាងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ។ ឧទាហរណ៍ គ្រួសារបុរសមេគ្រួតំណាងឱ្យ ៨៣,២%នៃគ្រួសារមានអតិរេកផលស្រូវ ប៉ុន្តែមានចំនួនត្រឹម ៧៤,៦% នៃ គ្រួសារទាំងអស់ប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ មានចំនួនស្មើនឹង ៣៤% នៃ គ្រួសារត្រូវទិញស្រូវអង្ករហូបពេញមួយឆ្នាំ ប៉ុន្តែមានត្រឹម ២៥% នៃគ្រួសារ បានចុះអង្កេតប៉ុណ្ណោះ ។ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ តំណាងឱ្យ ៥៣,១% នៃគ្រួសារ មានផលស្រូវគ្រប់ហូបសំរាប់ ៣ខែ រឺតិចជាង និង ៣៩,៦% នៃគ្រួសារ មានផលស្រូវគ្រប់ហូបសំរាប់ ៣ ទៅ ៦ខែ ។ តួលេខនេះអាចបកស្រាយបាន ថា មកពីគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួមានដីកាន់កាប់តូចៗ ទ្រព្យសម្បត្តិតិចតួច និង កម្លាំងពលកម្មមនុស្សពេញវ័យតិច ។

ចំណាយលើផលិតកម្មស្រូវ

បន្ថែមពីលើដីធ្លី ទ្រព្យមូលធនផ្សេងទៀត និងកម្លាំងពលកម្ម តួលេខ ខុសៗគ្នានៃអ្នកមានផលស្រូវគ្រប់ហូប នៅតាមក្រុមអ្នកកាន់កាប់ដីខុសៗគ្នា អាចបកស្រាយបានតាមរយៈទំហំវិនិយោគលើផលិតកម្មស្រូវ ។ តារាង ៥ បង្ហាញថា វិនិយោគលើផលិតកម្មស្រូវជាមធ្យម ជាទូទៅកើនឡើងទៅតាម ទំហំដីកាន់កាប់ ។ លំនាំនេះអាចសង្កេតឃើញទាំងសំរាប់គ្រួសារបុរសមេគ្រួ និងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ នៅតាមគ្រប់ទំហំដីកាន់កាប់ ។ គួរកត់សំគាល់ជាសំខាន់ ថា នៅតាមក្រុមកាន់កាប់ដីនីមួយៗ គ្រួសារបុរសមេគ្រួជាទូទៅបានវិនិយោគ ទៅលើដីកាន់កាប់ ច្រើនជាងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ លើកលែងក្នុងក្រុមកាន់កាប់ ដីធំបំផុត ដែលគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួបានវិនិយោគជាមធ្យមប្រហែល ៦០ម៉ឺនរៀល /គ្រួសារ ធៀបនឹងត្រឹម ៥០ម៉ឺនរៀល សំរាប់គ្រួសារបុរសមេគ្រួ ។ ដោយ សារ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួជាទូទៅមានកម្លាំងពលកម្មតិច ដូច្នេះពួកគេតែងហ៊ាន ចំណាយសោហ៊ុយប៉ះប៉ូវកង្វះខាតនេះ នៅពេលពួកគេមានលទ្ធភាព ។

ការពិភាក្សា

ទិន្នន័យអង្កេតមូលដ្ឋានពីការចុះបញ្ជីដីធ្លីនៅជនបទ បង្ហាញរូបភាពដ៏ សំខាន់មួយពីភាពខុសគ្នានៃទ្រព្យសម្បត្តិ របស់គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ និងគ្រួសារ បុរសមេគ្រួ នៅក្នុងក្រុមដីកាន់កាប់នីមួយៗ និងរវាងក្រុមដីកាន់កាប់ខុសៗគ្នា និងបញ្ជាក់គាំទ្រដល់ការសិក្សាដទៃទៀត ដែលគូសរំលេចពីការចាញ់ប្រៀប ផ្សេងៗដែលគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួត្រូវជួបប្រទះ ក្នុងការកាន់កាប់ដីឱ្យមានសុវត្ថិភាព និងការរកចិញ្ចឹមជីវិត ។ ប៉ុន្តែត្រង់ចំនុចនេះ មានកង្វះទិន្នន័យសំរាប់សិក្សា ពីការប្រែប្រួលពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដូចជា នៅពេលណាដែល ស្ត្រីក្លាយជា មេគ្រួសារមេម៉ាយ ហើយមានអ្វីកើតឡើងចំពោះដីកាន់កាប់ និង ទ្រព្យ ផ្សេងទៀតរបស់ពួកគេ? យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ជាមធ្យមគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ទទួលបានដីតិចជាងនៅពេលបែងចែកដីនៅឆ្នាំ១៩៨៩ ប៉ុន្តែតាំងពីនោះមក តើវាវិវត្តយ៉ាងណាទៀត?

តារាង ៥. ធាតុចូលសំរាប់ផលិតកម្មស្រូវ (ម៉ឺនរៀល/គ្រួសារ)

ធាតុចូល	< .5		0.5 – 0.99		1.0 – 1.99		2.0 - 2.99		≥ 3.0		សរុបជាមធ្យម	
	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី		
ជីគីមី	5.8	5.7	10.6	8.7	12.0	8.3	13.6	8.9	17.6	32.7	11.21	
ថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិត	1.4	.8	2.1	1.2	2.0	1.1	1.5	1.5	3.1	3.1	2.06	
បូមទឹក	3.2	2.7	4.0	4.0	5.1	4.1	7.5	3.0	11.5	15.0	5.59	
ពលកម្មរៀបចំដី	4.6	3.1	6.7	5.2	11.6	7.1	10.6	5.5	18.4	17.3	9.01	
ពលកម្មស្ទូង	6.8	5.7	9.2	8.3	11.8	8.8	14.5	11.1	22.5	33.5	12.2	
ពលកម្មច្រូតកាត់	5.3	3.4	6.2	4.0	8.3	5.4	12.1	9.9	13.5	18.3	8.46	
បោកស្រូវ	2.7	2.3	2.8	2.3	3.9	3.2	5.8	3.6	6.7	9.3	4.2	
ជួសជុល	1.5	1.1	2.2	1.6	2.3	2.4	1.7	.95	1.9	15.0	2.07	
ដឹកជញ្ជូន	1.8	2.0	2.7	2.6	3.2	2.6	3.5	1.9	6.6	3.9	3.23	
ជួលដី	7.5		6.1	1.7	10.8		6.0		10.9		7.7	
ជួលសត្វអូសទាញ	.2	5.0	4.9		3.2	5.0		6.0	10.0	1.5	4.48	
ផ្សេងៗ	4.6	.97	4.4	5.5	10.6	20.0	3.1	10.0	7.4	6.3	7.2	
សរុប	14.4	10.8	23.1	17.0	34.4	20.0	32.8	25.0	50.7	60.2	30.7	19.8
សរុប	13.03		21.57		31.77		31.6		51.98		28.2	

គេតែងគិតថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួនៅជនបទ មានស្ថានភាពងាយរងគ្រោះបំផុត និងងាយធ្លាក់ក្នុងភាពក្រីក្រ ហើយគំនិតនេះមានការបញ្ជាក់គាំទ្រពីការសិក្សាវាយតម្លៃពីភាពក្រីក្រដោយមានការចូលរួមរបស់ CDRI (PPA) នៅតំបន់ទន្លេសាបដែលរកឃើញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួភាគច្រើនជាអ្នកក្រ រឺក្រណាស់នៅក្នុងគ្រប់ភូមិសិក្សា ទោះពួកគេមានរបបចិញ្ចឹមជីវិតបែបណាក្តី ។ ម្យ៉ាងទៀតនៅតាមតំបន់ជាច្រើន អ្នកភូមិរាយការណ៍ថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួក្រីក្រ និងក្រីក្រណាស់នៅឆ្នាំ២០០៥ គឺឃើញមានច្រើនជាងនៅឆ្នាំ២០០០ ។

អ្នកវិភាគអន្តរជាតិ និងការសិក្សាថ្មីៗរបស់កម្ពុជា មិនបានយល់ស្របតាមលទ្ធផលរកឃើញនេះទេ[៣] ដោយផ្តល់មតិថា ថ្វីបើគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួច្រើនតែមានជីវភាពលំបាកជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ ប៉ុន្តែមានការប្រែប្រួលខុសគ្នាជាច្រើននៃប្រាក់ចំណូល ចំណាយប្រើប្រាស់ និងរបាយទ្រព្យសម្បត្តិ នៅក្នុងចំណោមគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ។ ឧទាហរណ៍ ការសិក្សាពីការចាកផុតពីភាពក្រីក្រ (MOPS) របស់ CDRI បង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលជាប់ផុងក្នុងភាពក្រីក្រដ៏រ៉ាំរ៉ៃ មានច្រើនជាងគេក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែគ្រួសារដែលអាចចាកផុតពីភាពក្រីក្រ រឺក្លាយជាអ្នកធូរធារ ក៏មានច្រើនគួរសមដែរ ។ គិតជាសរុបគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួរកប្រាក់ចំណូលបានតិច និងកាន់កាប់ដីតូចជាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលធូរធារ គឺមានប្រាក់ចំណូល និងទ្រព្យសម្បត្តិ ប្រហាក់ប្រហែលគ្នានឹងគ្រួសារបុរសមេគ្រួដែលមានជីវភាពធូរធារដែរ ។ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលមានជីវភាពលានឡើង ក៏ច្រើនតែជាគ្រួសារគ្មានដីកសិកម្មដែរ ដោយពួកគេពឹងផ្អែកលើប្រភពចំណូលដទៃទៀតដែលមិនមែនជាការងារកសិកម្ម ដើម្បីចាកផុតពីភាពក្រីក្រ ។[៤]

ទិន្នន័យអង្កេតមូលដ្ឋានស្តីពីការចុះបញ្ជីដីធ្លីនៅជនបទ បង្ហាញថាធៀបនឹងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ច្រើនតែចាញ់ប្រៀបបើគិតតាមទំហំដីកាន់កាប់ និងលំនាំនៃការទទួលបានដីធ្លី ហើយរឿងនេះបណ្តាលមកពីប្រវត្តិនៃការបែងចែកដី កង្វះធនធានមនុស្ស និងកង្វះទ្រព្យសម្បត្តិ ។ ដូចក្នុង MOPS ដែរ ទិន្នន័យអង្កេតមូលដ្ឋាននៅជនបទ បង្ហាញពីភាពខុសគ្នាយ៉ាងច្រើនរវាងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួទាំងទាំ ដូច្នេះពួកគេមិនមែនសុទ្ធតែក្រនោះទេ ។ ឧទាហរណ៍ តារាង ១ បង្ហាញថា ១៧% នៃគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលបានចុះអង្កេត មានដីកាន់កាប់ ២ហិកតា រឺច្រើនជាង ។ តារាង ៣ បង្ហាញពីគំលាតដ៏ធំរវាង គ្រួសារកាន់កាប់ដីតូច និងគ្រួសារកាន់កាប់ដីធំ បើពិនិត្យតាមតម្លៃបសុសត្វ និងទ្រព្យមូលធន ។ តារាង ៥ បង្ហាញថា គ្រួសារកាន់កាប់ដីធំវិនិយោគលើផលិតកម្មស្រូវ ស្ទើរតែបួនដងច្រើនជាងគ្រួសារកាន់កាប់ដីតូច ។

លទ្ធផលរកឃើញទាំងនេះ អាចមានប្រយោជន៍ច្រើនដល់ការតម្រង់ទិសគោលនយោបាយអោយមានប្រសិទ្ធភាព ។ ឧទាហរណ៍ ការផ្តួចផ្តើមគំនិតចុះបញ្ជីដីធ្លី គួរតែបន្តប្រឹងប្រែងជាពិសេស ដើម្បីធានាអោយគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួទទួលបានកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ។ យោងតាមលំនាំបែងចែកមរតកទៅតាមយេនឌ័រ និង សមត្ថភាពតិចជាង ដើម្បីរក្សាដីកាន់កាប់បច្ចុប្បន្ននិងទទួលបានដីថ្មី យើងឃើញថា សុវត្ថិភាពកម្មសិទ្ធិមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ឱ្យគ្រួសារទាំងនេះអាចការពារទ្រព្យសម្បត្តិដែលមានស្រាប់ និងបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានឥណទានផ្លូវការ ។ លទ្ធភាពទទួលបានឥណទានផ្លូវការ វាសំខាន់ជាពិសេសដោយជួយសំរួលការវិនិយោគច្រើនថែមទៀតទៅក្នុងអាជីវកម្មតូចៗ ដែលជាប្រភពកាន់តែសំខាន់សំរាប់ប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ។ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដី អាចជួយឱ្យស្ត្រីជាមេគ្រួសារអាចលក់ដីខ្លួនបានថ្លៃខ្ពស់ ហើយទាញយកចំណេញពីឱកាសល្អៗដើម្បីរកប្រាក់ចំណូលពីមុខរបរក្រៅកសិកម្ម ។ ហើយទោះបីវិធីនេះវាបង្កើនភាពអត់ដីធ្លី រឺស្ទើរអត់ដីធ្លីក្នុងចំណោមគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួក្តី ប៉ុន្តែវាមិនមែនជាលទ្ធផលអវិជ្ជមានទេ បើសិនគេអាចរកបានការងារ/អាជីវកម្មដែលអាចរស់រានបាន ។

ការពិភាក្សាខាងលើ បានបង្ហាញពីតម្រូវការស្រាវជ្រាវបន្ថែមពីការកាន់កាប់ដីនៅកម្ពុជា ដោយផ្តោតជាពិសេសលើបញ្ហាយេនឌ័រ ។ ទិដ្ឋភាពសំខាន់មួយនៃការស្រាវជ្រាវបែបនេះគឺត្រូវពិនិត្យថា តើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីបានកែលំអនិងពង្រឹងសុវត្ថិភាពកាន់កាប់ដីរបស់ស្ត្រី (ទាំងនៅក្នុងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ និងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ) ព្រមទាំងសុខមាលភាពរបស់គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួរឺទេ ។ មួយផ្នែកដ៏សំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ ត្រូវផ្តោតលើយុទ្ធសាស្ត្ររកចិញ្ចឹមជីវិត និងប្រភពប្រាក់ចំណូលដោយយោងតាមភេទនៃមេគ្រួសារ ។ ក្នុងករណីទាំងពីរនេះ ត្រូវប្រើវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវបែបគុណវិស័យ ពីព្រោះបញ្ហាពាក់ព័ន្ធជាច្រើនអាចមានលក្ខណៈរសើប និងស្មុគស្មាញច្រើន ដូច្នេះមិនងាយនឹងក្តាប់បានដោយប្រើឧបករណ៍ស្រាវជ្រាវបែបបរិមាណនោះទេ ។ ពិតហើយក្នុងរឿងសិទ្ធិ និងសុវត្ថិភាពកាន់កាប់ដី ក្នុងនេះមានទាំងការប្រមូលផ្តុំដីធ្លី និងការពុះបំបែកក្បាលដីកាន់តែតូចទៅៗផង មានបញ្ហាជាច្រើនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ ហើយមានលក្ខណៈដើមបែបសង្គម និងវប្បធម៌ផង ដូច្នេះត្រូវតែប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវមានលក្ខណៈច្នៃប្រឌិតខ្ពស់ ។

កំណត់សំគាល់

១. ទិន្នន័យការអង្កេតគ្របដណ្តប់លើ ៩៧០គ្រួសារនៅជនបទ ក្នុង ៣២ភូមិក្នុងខេត្ត LMAP ទាំង៤ គឺ កំពង់ចាម កំពង់ធំ ក្រុងព្រះសីហនុ និងតាកែវ ដោយក្នុងនេះ មាន ៦៣គ្រួសាររាយការណ៍ថាគ្មានដីកសិកម្ម ។ ដូច្នេះទិន្នន័យនេះសំដៅលើការកាន់កាប់ដីរបស់ ៩០៧គ្រួសារគំរូតាង ដែលមាន ៦៨២គ្រួសារបុរសមេគ្រួ (៧៥,២%) និង ២២៥គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ (២៤,៨%) ។

២. ការបកស្រាយមួយ គឺអាចមកពីមូលហេតុដែលគ្រួសារត្រូវមានមេគ្រួសារជាស្ត្រី ។ ឧ. ស្ត្រីក្លាយជាមេម៉ាយដោយប្តីស្លាប់ ប្តីលែង រឺប្តីចាកចោល អាចបាត់បង់អស់ទ្រព្យផលិតកម្ម មានទាំងដីធ្លីផង (Fitzgerald 2007)

៣. មើល Chant (២០០៣) សំរាប់ការពិភាក្សាពីបញ្ហាជាប់ទាក់ទងនឹងការសន្មតថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ គឺងាយរងគ្រោះ និង/រឺក្រីក្រ ។ មើល Urashima et al. (2007) សំរាប់ការវិភាគពីភាពខុសគ្នារវាងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួនៅកម្ពុជា ដោយប្រើទិន្នន័យ CSES ឆ្នាំ២០០៤ ។ ការវិភាគនេះបង្ហាញថា គ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួដែលគ្មានកម្លាំងមនុស្សប្រុសពេញវ័យ និងមានអ្នកនៅក្នុងបន្ទុកច្រើន គឺតែងតែក្រីក្រជាង គ្រួសារដែលមានកម្លាំងមនុស្សប្រុសពេញវ័យ និងមានអ្នកនៅក្នុងបន្ទុកតិចទាក់ ។

៤. ការបកស្រាយមួយចំពោះភាពផ្ទុយគ្នា រវាងលទ្ធផលនៅក្នុងអង្កេតមូលដ្ឋានពីការចុះបញ្ជីដីធ្លីជនបទ ហើយនិង MOPS មួយផ្នែក និង PPA មួយផ្នែកទៀត វាជាប់ទាក់ទិននឹងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ ។ PPA ផ្តោតលើគ្រួសារ និងសហគមន៍ក្រីក្រ ហើយប្រើវិធីសាស្ត្របែបគុណវិស័យ រីឯ MOPs បានរួមបញ្ចូលគ្រួសារ និងសហគមន៍ក្រីក្រ និងមិនក្រ ទៅក្នុងគំរូតាងរបស់ខ្លួន ។ MOPs បានប្រមូលផ្តុំទិន្នន័យបែបបរិមាណលើទ្រព្យសម្បត្តិ និងការចំណាយរបស់គ្រួសារ ដែលអាចធ្វើការប្រៀបធៀបគ្នាបានរវាងគ្រួសារបុរសមេគ្រួ និងគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួ ។

ឯកសារយោង

សូមមើលឯកសារយោងក្នុងអត្ថបទភាសាអង់គ្លេស